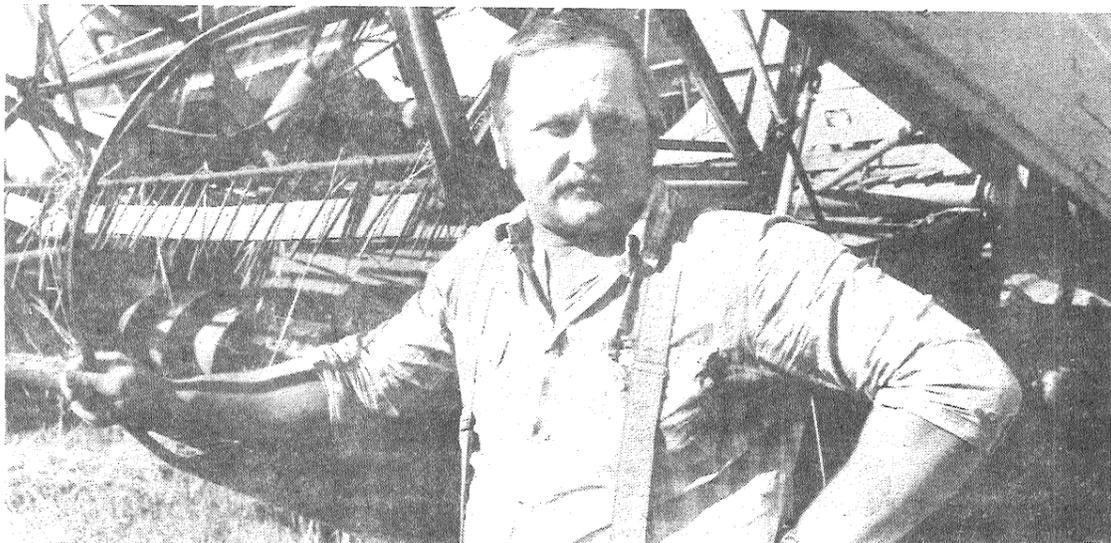

LENINA KAROGS

Iznāk kops 1950. gada
29. marta
Maksa 3 kop.

LATVIJAS KOMUNISTISKAS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS
UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

Nr. 100 (5949)
OTRDIEN,
1950. gada 22. augusta

● Kolhozā «Sīļukalns» novāc graudaugus, plūc līnus. Līnu novākšanā tiek izmantota arī tehnika — strādā divi kombaini.
Kassaliešos līnus ar kombainu plūc Jānis Jaungailis. Līnu kombainiera prasmi apguvis no rajonā pazīstamā Georģa Spūla. Labības novākšanā, kā parasti, labāk veicas brāļiem Kārlim un Jānim Stūkām. Trešais rezultāts — Jāzepam Sondoram.
● ATĒLOS: prasmīgi ar kombainu līnus plūc J. Jaungailis (attēls pa kreisi); nu jau 14 gadus ik vasaru labību novāc J. Sondors. J. SILICKA foto

Stiprās ģimenes

Saka: stipra ģimene — stipra valsts. Arī kolhozs.

Kolhozā «Galēni» godā un cieņā ir Brišku ģimene. Tās galva Juris ilgus gadus strādāja Indānu fermā, vēlāk kompleksā par mehāniķi, bija neaizvietojams speciālists. Šopavasār viņš negaidīti aizgāja no dzīves. Liels zaudējums ģimenei un saimniecībai. Taču tēva darba tradīcijas turpina bērni.

Juris un Zānis ir divņubrāļi. Viņiem nekad pat prātā nav ienācis darbu un dzīves laimi meklēt citur. Jauno Brišku aicinājums ir lauki. Juris dzimtajā kolhozā strādā par traktoristu, Zānis ir santehniķis. Viktors vēl mācās skolā, bet pa vasaru ir čākls kolhoza darba darītājs — strādā kaltē. Dagnija — arī skolniece, vēl maza, bet ir liels palīgs kompleksa darbiniekiem govju izdzīšanā uz ganībām. Māte Emīlija pēc profesijas ir vetfeldšere, bet uzņēmusies individuālā sektora zootehnikas pienākumus.

Ja ir runa par čaklākajiem kolhoza ļaudīm, tad vienmēr piemin arī Broku ģimeni. Pēteris Broks ar dzīvesbiedri Emīliju ilgus gadus kopī jaunlopus, panākuši tiem augstus dzīvsvāra pieaugumus. Vasarā, ražas laikā, kad darba rokas vajadzīgas kaltē, Pēteris nāk palīgā, jo labi apguvis arī labības žāvētāja prasmi.

Broku vecākais dēls Uldis precējies, ģimenes ligzdu vij tur, kur piedzimis, strādā kolhozā par elektrīķi. Edgars patlaban dienē armijā, bet ir apņēmības pilns atgriezties tēva mājās.

J. AIZKALNS

Darāmā vēl daudz

Līdz 18. augustam padomju saimniecībā «Rušona» bija novākti 68 procenti graudaugu. Vēl jāplau 40 hektāri miežu, 30 hektāri rudzu un 220 hektāri auzu.

Ja salīdzina ar iepriekšējiem gadiem, kad «Rušonā» lielāka labības plaušana dažkārt bija pat septembrī, tad bazām it kā nebūtu pamata. Jo, saimniecības galvenās agronomes Viņas Prānčas vārdiem runājot, vēl — nedēļas pusotras, divas un viss izaudzētais būs zem jumta. Agronome vēl piebilst, ka saimniecība pietiekamā daudzumā sagatavojusi rudzu sēklu (pat ar rezervi), un tie 30 hektāri ziemāju, kuri nav novākti, esot paredzēti graudu apmaiņai, tāpēc kombainieri tagad plaujot miežus, bet Gailiņu iecirknī — auzas.

Jau iekults tik daudz graudu, lai pietiktu valsts pasūtījuma izpildei. Atliek iespējami ātrākos tempos novākt palikušās platības, lai savāktu visu izaudzēto un nodrošinātu arī saimniecības vajadzības.

Videji ievākti ir 19,2 centneri graudu no hektāra. Ja salīdzina ar pārejām saimniecībām, tad nekāda īpaša raža jau nav. Taču rušoniešiem, kuri, piemēram, pērn ievāca tikai 12 centnerus graudu no hektāra, tas ir sava veida rekords.

Padomju saimniecībai «Rušona» ir piecpadsmit graudu kombaini. Tik plašiem tūrumiem, kādi ir sovhozā, tas nav daudz. Arī tehnika — kā jau mūsu tehnika. Sevišķi, ja ņem vērā, ka «Rušonas» kalnaini

najiem tūrumiem šie kombaini ir ne visai piemēroti.

Pret kombainieru darbu agronomi gan nekādu iebildumu nav. Viņa uzteic Ivana Sisojeva un Valda Kotāna uzcītību, kuri iekūluši visvairāk labības (katrs — pāri 200 tonnām). Saimniecības galvenā agronome arī atzīst, ka sekmiņāk nekā citkārt strādā Gailiņu iecirkņa ļaudis, kurus nu jau divus gadus vada Osvalds Bečs. Padomāts par to, lai kombainieriem uz tūruma laikus atgādātu pusdienas un vakariņas.

Un tomēr... Jāsarauj! Jo nav nekādas garantijas, ka atlikušās augusta dienas būs tikpat saulainas kā aizvadītajā nedēļā.

A. ILJINA

● Vēl pāris dienas, un pēdējais vējā sanošais līnu tūrums būs novākts. Līnu saimniecībai šogad sola labu peļņu.

Pavisam kolhozā «Galēni» bija iesēti 120 hektāri līnu. Visas platības noplūktas pirmajā un trešajā brigādē. Šie kolektīvi valstij jau nodevuši plānoto daudzumu stiebrīņu. Darbi tuvojas nobeigumam arī otrajā un ceturtnajā brigādē.

Pizānu apkaimē strādāja līnu kombainieris Francis Pudulis, kurš šo darbu dara jau daudzus gadus. Vietumis līnu druva sagūlusi, tāpēc iznāk papūlētis, lai tūrums būtu nokopīts kvalitatīvi. Francim Pudulim ir liela pieredze, dienā var novākt 3—4 hektārus. Palīdz ģimenes jaunākā atvase — dēls Arnis, kurš

šogad pabeidza Galēnu astoņgadīgo skolu. Tēvs pārliecināts, ka dēls kļūs par mehānizatoru. Un kas zina, varbūt arī strādās uz līnu kombaina. Starp citu, divi dēli jau strādā kolhozā: Dainis — par soferi, Andris, kurš nesen atgriezies no dienesta armijā, — par mehānizatoru.

Turpat līdzās līnu tūrumiem vīri sazārdo līnsēklu pogaļas. Lai izzūst, un tad varēs nokult.

A VELDRE

● ATĒLĀ: līnu kombainieris Francis Pudulis ir īsts sava amata meistars.

J. SILICKA foto

Pārskats

par ražas novākšanu rajona saimniecībās līdz šī gada 21. augustam (pēc rajona agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» dispečerdienesta ziņām)

Saimniecība	Novākts. graudu (%)	iekults graudu (cent/ha)
«Galēni»	100	29,1
Dzeržinska	100	27,8
«Sark. ausma»	98	35,9
«Sark. Oktobris»	96	42,2
Rudzātu p. s.	96	22,0
«Dzintars»	95	23,1
«Rožupe»	93	26,4
Leņina	90	28,0
«Zelta vārpa»	90	26,5
Kirova	88	28,0
«Vārkava»	87	28,0
Raiņa	84	25,3
«Jersika»	80	32,0
«Nākotne»	78	27,0
Suvorova	78	22,8
Rušonas p. s.	76	18,3
«Sīļukalns»	73	27,2
K. Marksa	72	24,7
Aglonas p. s.	67	20,2
«Dubna»	64	24,2
«Vanāgi»	59	14,0
«Ezerciems»	55	20,0
RAJONĀ	85	27,0

Pārskats

par piena izlaukumiem rajona saimniecībās (pēc agrorūpniecības apvienības «Preiļi» dispečerdienesta datiem)

Saimniecība	Izlaukums no govs augusta II dekadē	+ salīdz. ar to pašu laiku 1949. g.	+ salīdz. ar iepriekšējo dekadē (tkt)
«Sarkanais Oktobris»	17,5	+1,7	—
Leņina	15,8	+2,2	+0,6
«Nākotne»	14,6	+2,1	+0,3
Dzeržinska	13,5	+0,1	+0,8
«Galēni»	13,2	+1,5	+0,3
«Sarkanā ausma»	13,1	+0,2	+0,8
«Dzintars»	12,9	+2,0	+0,5
«Zelta vārpa»	12,4	+0,3	+0,3
«Rožupe»	12,3	+0,6	+0,6
Rušonas p. s.	12,3	+0,5	+0,4
Raiņa	12,2	+0,3	+0,3
Kirova	11,7	+0,4	+0,3
K. Marksa	11,5	+0,1	+0,1
«Sīļukalns»	11,1	+0,2	+0,2
«Jersika»	11,1	+0,4	+0,1
«Dubna»	11,0	+1,5	+0,1
«Vārkava»	10,9	+0,8	+0,1
Aglonas p. s.	10,5	+0,1	+0,1
«Ezerciems»	10,5	—	+0,1
Rudzātu p. s.	10,0	+0,2	+0,2
«Vanāgi»	9,7	—	+0,7
Suvorova	9,5	+0,9	+0,2
Rajonā	12,6	+0,4	+0,3

(Sākums laikraksta 99. numurā.)

Līdzīga veidā Igaunijā padomju varu dibināja un jaunu valdību formēja A. Zdanovs. 1936. gadā Sočas Zdanovs atpūtas kopā ar Staļinu. 25. septembrī no Sociem uz Maskavu ar atzīmi «zibens» lidoja telegramma ar sekojošu saturu: «Uzskatām par absolūti nepieciešamu un steidzīgu lietu nozīmēt b. Ježovu par iekšlietu tautas komisāru. Jagoda, acīmredzot, neatrodas savu uzdevumu augstumos trockistiski zinovjēvistiskā bloka atmāskošānā. OGPU šajā lietā nokāvējusi par 4 gadiem, Staļins, Zdanovs.» Ši asiņainākā no telegrammām kļuva par signālu 1937. gada represijām. Jagoda tika arestēts un nošauts, viņa vietā nāca Ježovs (kuru vēlāk sagaidīja tas pats liktenis), bet Staļina un Zdanova priekšstati par «pienākumu augstumiem» tika mēriņi ar nevainīgu cilvēku izlieto asinū daudzumu. Nepamatots mīts par Zdanovu kā «līro ideologu». Zdanovs ir viens no galvenajiem 1937. gada (un arī vēlāko) represiju tiešajiem īstenotājiem. Atbraucis uz Ufu kā čekists, Zdanovs tūlīt atbrīvoja no darba apgabala komitejas pirmo un otro sekretāru, kurus aizveda no sanāksmes zāles un tūlīt bez kādas tiesas nošāva, jo viņi sagādāja daudz maz ciešam apstākļus uz šejieni izsūtītajiem leņingradiešiem. Nošāva arī pirmā sekretāra Bikina sievu, kura gaidīja bērnu. Te radās Zdanova spārnātā tēze: «Stabi nocirsti, žogi sagāzīšies paši.» Pēc tam sākās ufišu terors, masveida denūciācijas. Kāds literārs lielījas, ka, atsaucoties uz Zdanova aicinājumu, viņš atmāskojis (nodevis «troikam» saplosīšanai) 26 tautas ienaidniekus. A. Zdanovs šādus plēnumus ar līdzīgiem rezultātiem sarīkoja arī Kazanā un Orenburgā.

Stāties 1934. gadā Staļina rokaspuišu nogalinātā Kirova vietā par Leņingradas pilsētas pirmo sekretāru, Zdanovs parakstīja vairākus biežus sējumus ar nāvei nolēmtu leņingradiešu sarakstiem, kas arī kļuva par Zdanova galvenajiem literārajiem darbiem. Viņš izpostīja daudzās ģimenes, desmitiem tūkstoši bērnu vērta bāreņos, Leņingrada Staļina—Zdanova represijas zaudēja 60 rakstniekus, ap 40 atgriezās izmocīti no cietumiem un Sibīrijas lēģeriem. Pēckāra gados pēc VK(b)P CK pieņemtajiem bargajiem lēmumiem par literatūru un mākslu Zdanovs lasīja referātus, visrupjākajiem vārdiem zāķājot talantīgos rakstniekus Ahmatovu un Zoščenko, augstprātīgi pamācot un pazemojot izcilus komponistus, režisorus, filozofus. Un šis cilvēks 1940. gada jūnijā pa pēdām Sarkanarmijai devās uz atslīdētās eiropēiskas kultūras valsti Igauniju ieviest «jauno kārtību».

Lietuvā šo misiju veica Berijas «labā roka» Dekanozovs, kuru vēlāk ka baismīgu sadistu un masu slepkavu nošāva līdz ar viņa sēfū.

A. Kirhenšteina valdība jūnijā un jūlija pirmajā pusē radīja āreņu iluziju par patstāvību un suverēnu rīcību. «Jaunākās Ziņas», atferejot 5. jūlijā Rīgā notikušajā demonstrācijā teiktās runas, citē A. Kirhenšteina sacīto: «Es velreiz sveicu mūsu valsts brīvību un neatkarību! Tā mums ir, tā pastāvēs, mes ticam Padomju Savienības augstākā vadona Staļina nolīgumiem.» Ari LKP CK pilnvarotais J. Putniņš par provokatoriem — ienaidniekiem, «kas salasiņūšies mūsu rindās», nosauc tos, kas demonstrācijā piedalās ar lozungu par pievienošanu PSRS.

Tācu nepaiet ilgs laiks, un šie lozungi kļūst par Staļina gribas paustu realitāti. Un šai realitātei visur pāri krit Sarkanās Armijas ēna, Liepājā jau 19. un 20. jūnija demonstrācijās un citos notikumos nem aktīvu dalību Sarkanās Armijas un Flotes vienības. Tās 19. jūnija vakarā ieņēma Liepājas tirdzniecības ostu un dzelzceļa tiltus. 20. jūnijā padomju karaspēks praktiski pārņēma visu varu pilsētā. Latvijas armijas Lejaskurzemes kara apgabala garnizona vadību un citas amatpersonas turēja izolācijā (mājas arestā). Šajā dienā notikušajā demonstrācijā sarkanarmieši gāja priekšgalā ar «saute-nēm kaujai» — t. i. ar durkļiem uz priekšu. Tādu lietišķu sniedz garnizona priekšnieks V. Hasmanis. Tika ieņemts pasts un tur novietota sardze, kā arī garnizona štābs.

8. jūlijā «Cīņa» ziņo par Sarkanās Armijas karaspēka daļu parādi Rezeknē! Neapšaubāmi, ka tā ir atklāta spēka demonstrācija. Vēsturiskā tagad arhīvos atraduši liecības par to, ka Sarkanās Armij-

jas komisāri jūlija sākumā jau piedalījušies dažāda līmeņa partijas komiteju darbā un arī tiešā 14. un 15. jūlija Saeimas vēlēšanu sagatavošanā un norisē.

Vispārzināma Sarkanās Armijas loma Latvijas armijas sagraušānā, «pieklās kolonnas» izdomātās lietas safabricsānā 24. teritoriālajā korpusā, Litenes traģēdijā, daudzu virsnieku deportēšanā uz Sibīriju tikpat kā drošai bojāejai.

Kad LKP CK otrais sekretārs Z. Spure 21. jūlijā Saeimas sēdē ierosina deklarēt padomju varu visā Latvijas teritorijā un Latviju pasludināt par Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku, tūlīt vārdu ņem politiskās policijas priekšnieks V. Latkovskis: «Paldies brašajai, varenajai un neuzvaramajai strādnieku-zemnieku Sarkanajai Armijai par istā laikā sperto atbrīvošanas soli, paldies visiem mūsu draugiem un līdzcīnītājiem, kas ar padomjiem

šanu un ciešu līdztiesīgu sadarbību ar PSRS. So bloku nepielāiz pie vēlēšanām, to atļāiz un driz vien arestē un izsūta uz PSRS. Asu kampaņu pret šo bloku izverš «Cīņa» un citi izdevumi. Un tā «Cīņa» augšminētajā rakstā 8. jūlijā paziņo, ka deputātu kandidātu saraksts ar 100 deputātiem sadalīts pa pieciem apgabaliem (Rīgā — 21, Vidzemē — 22, Latgalē — 27, Kurzemē un Zemgalē pa 15). Rakstā tiek uzsvērts:

«Visās agrākās Saeimas vēlēšanās vēletāji parādūši balsot ar tā sauktiem grozīgiem sarakstiem, stripojot sarakstā uzstādītos kandidātus vai pierakstot tur jaunus no citiem sarakstiem.

Šinis vēlēšanās kandidātu saraksti būs negrozāmi. Tas nozīmē, ka vēletāji nedrīkst sarakstos neko stripot, nedz pierakstīt, lai nesabojātu sarakstus un viņu balsis neietu zūdībā.

PĒTERIS ZEILE, filozofijas zinātņu doktors

Kā tās lietas tika darītas

ASOCIATIVAS PĀRDOMAS, 1940. GADA JŪNIJA — AUGUSTA PRESĒ LASOT

un gudru vadību ir noveduši mūs līdz Latvijas darba tautas bloka uzvarai 14. un 15. jūlijā Saeimas vēlēšanās; paldies Latvijas proletariāta kaujas avangardam — Komunistiskajai partijai un viņas vadītājiem; paldies un sirsnīgs sveiciens mūsu mīļajiem viesiem un draugiem šini svinīgā un svarīgā sapulcē — Padomju Sociālistisko Republiku Savienības pārstāvēniecībai Latvijā ar tautas komisāru vicepriekšsēdētāju Višinski un sūtni Derevjanski priekšgalā.

Sarkanās Armijas vadītāji redzami dažādos Latvijas politiskajos pasākumos (visbiežāk kopā ar PSRS sūtniecības darbiniekiem). 1. augusts. A. Kirhenšteins ceļā uz Maskavu miņiņa: «Kopa mes cinīsimies par visām cilvēces brīvībām, par visas cilvēces (! — P. Z.) kultūru. Tagad mēs jūtam, ka esam brīvi, ka mums liels aizstāvis — spēcīgā Sarkanā Armija. Par to visa Latvijas darba tauta ir pateicīga. Vispār, Sarkanās Armijas primārā loma to dienu notikumos pasvītrotā daudzās rakstos, runās, lozungos. Piemēram, 1. augusta «Cīņas» materiālā ar virsrakstu «Padomju Latvijas strādniecības pateicība Sarkanajai Armijai». Turpat visā avīzes platumā fotogrāfija ar parakstu: «Sarkanās Armijas nama atklāšanas koncerts Merķeļa ielā 13». Tātad vēsturiskais Latviešu biedrības nams Sarkanarmijai tiek «uzdāvināts» vēl pirms Latvijas uzņemšanas Padomju Savienības sastāvā. Un jau nosaukts par Sarkanās Armijas namu. Jūlija sākumā «Cīņa» drukā VK(b)P vestures īso kursu, aicina «katrā darba vietā atmāskot kaitētājus». 8. jūlijā — raksts ar zīmīgu nosaukumu «Kas vēletājiem sevišķi jāieverox».

Vēlēšanas Latvijā, Lietuvā un Igaunijā notiek vienā un tajā pašā laikā — 14. un 15. jūlijā. (Atcerēsimies aktuālo igauņu plakātu «Ātršūvejs. Lieta N 1940», kurā PSRS vākos ar vienlaicīgu kļoķa spiedienu tiek «iešūtas» trīs Baltijas valstis!) Vēletājiem tiek likts priekšā viens Latvijas darbaļaužu bloka kandidātu saraksts. Vairāki citi saraksti dažādu ieganstu dēļ tikuši noraidīti. LKP atsakās apvienoties ar savu sabiedroto pagrīdes cīņās — LSSZP, ne tikai neļauj ar atsevišķu sarakstu piedalīties vēlēšanās, bet piespiež likvidēties. Būtībā no šī brīža sākas LKP atteikšanās no vairākpartiju demokrātijas sistēmas, reizē varas un ideoloģijas monopola principu apstiprinājums. Tātad arī atbildības uzņemšanās par visu tālāk notiekošo — nelikumībām, represijām, izsūtīšanām 1940. — 1941. gadā un pēckāra laikā. Par patvaļu, nekompetenci un genocīdu pret latviešu kultūru pēc 1959. gada jūlija «apvērsuma», kad sākās A. Pelšes, bet pēc tam A. Vosa visai ilgstošās diktatūras ēra, kas Latvijai (arī LKP) nodarīja milzīgu, tagad tik grūti labojamu ļaunumu. Tā sauktais Demokrātiskais bloks, kurā ietilpa Latvijas Republikas laika pazīstami darbinieki (J. Balodis, A. Keņiņš, H. Celmiņš, K. un M. Čakstes, J. Breikšs u. c.), uzstājas ar savu programmu, virzītu uz brīvas, neatkarīgas Latvijas saglabā-

vakatori» utt. Ar tiem izraibināta prese arī sakāra ar vēlēšanām. Tāču tieši vēlēšanu priekšvakarā parādās jauns, dzelzsbetonīgi nāvīgs, no 1937. — 38. gadu Višinska vadītajiem procesiem panēmts kvalificējums — «tautas ienaidnieks». Laikraksts «Rīts» pirmās vēlēšanu dienas rītā 14. jūlijā redakcijas rakstā nepārprotami uzsver: «Katrš, kas šodien un rīt atturas no balsosānas, ir neapšaubāms tautas ienaidnieks vai cilvēks, kas nav sapratis pagājušo gadu notikumus, žņaugus, apspiestību, cilvēku izmantošanu...».

Jā, un vai daudz bija tādu, kas gribēja nokļūt «tautas ienaidnieku» sarakstā? Tāpēc vēlēšanās piedalījās 1181323 vēletāji (94,8 procenti no to kopskaita), bet par Darba tautas bloka kandidātiem savas balsis nodeva 1155807 (jeb 97,8 procenti). Visi 100 kandidāti tika apstiprināti par deputātiem.

Neapšaubāmi, ka tas bija staļiniskos metožu un pieredzes rezultāts.

Tā, LKP Rīgas 6. rajona komitejas protokolos bija fiksets, ka 11. jūlijā Sarkanās Armijas komisāri piedalās Rīgas rajonu partijas komiteju darbā, bet 17. jūlijā rajonu komitejas darbinieki izsaka viņiem pateicību par lielo atbalstu vēlēšanās. «Pie radušās stāvokļa visu caurbijošās un redzošās vēlēšanu tehnikas, uz Satversmes 6. punkta pamata tauta «nodeva» vienīgajam kandidātu sarakstam visas savas balsis — 97,6% (ta tekstā. — Aut.), ar rugtumu konstatēja savas atmiņas K. Lorencs. «Ar to nolādās priekškarš par talantīgu režisora inscenējuma pirmo celienu. Ātriem, pārāk ātriem tempiem gatavoja nākamo.»

Tas bija laiks, kad sāka iedarboties staļiniskās sistēmas bailu sindroms kā svarīga politisko manipulāciju svira. Nav taisnība tiem, kuri uzskata, ka iedzīvotāji Latvijā 1940. gadā nezināja par baismīgajām represijām un teroru Staļina imperijā 30. gadu otra pusē. Vai tad viņi nemaz nelasīja avīzes? Manās tēva mājas istabas otrais (auststais) gals bija izlīmēts ar 1937. gada «Jaunākajam Ziņam» (vēlāko tapēšu vietā). Vasarā es te guleju, daudz lasīju un atmiņā man dziļi iespuēdies lielle virsraksti (visbiežāk avīzes pirmajās lappusēs): «Trockistu vāļāšanas drudzis Padomju Savienībā. Apceitināti (sekoja skaitlis) cilvēki, nošauti (skaitlis) cilvēki. «Maršāls Tuhačevskis nežēlastībā», «Notiesāts un nošauts arī latvietis R. Eide-manis», «Katram padomju pilsonim jāklūst par pretspiegu», «Lielās tīrīšanas Sarkanarmijā», «Padomju Savienībā nesaudzīga «tīrīšana» turpinās», «Tiesai nodoti Krimas vadītāji», «44 nāvessodi Maskavā», «Savstarpeja iznīcināšanas cīņa PS», «Višinskim — Lenina ordeņs», «Liela «tīrīšana» Gruzijā» utt. utml. Vēlāk bibliotēkā paņēmu «Jaunāko Ziņu» komplektu un pārbaudīju savu atmiņu. Izrādās, ka no viedokļa, ko mēs tagad zinām par represijām PSRS 30. gados, toreizejās Latvijas preses, īpaši «Jaunāko Ziņu», raksti ir korekti un objektīvi, informācija ņemta galvenokārt no toreizejiem padomju avotiem.

Tāpēc piekritu pazīstamajam režisoram Jevģenijam Gabrilovičam, kas šajā sakārā saka: «Mūsdienas labprāt tiek izplatīta versija, ka trīsdesmito gadu beigu un pēckāra gadu pilsoņi nezināja par tām šausmām, kas notika Lubjankā un konclāģeros. Nezināja par mocībām un spīdzināšanu.

Kā cilvēks, kas nodzīvojis mūsu gadsimtu no sakuma līdz šodienai, varu sacīt: tas nav tā. Godīgi? Zināja. Vēl godīgāk? Dažkārt visos sīkumos, vienīgi varbūt izņemot detaļas, kas bija šausminošā neticamas.»

Bez tam daudziem Latvijas Republikas pilsoņiem bija radnieki Padomju Savienībā. Manas mātes brālis latviešu strēlnieks Staņislavs Dunsķis pēc pilsonkara palika tajā pusē un bija viens no vadošajiem dzelzceļa darbiniekiem Karelijā. Līdz 1937. gada sākumam

diezgan regulāri sarakstījas ar maniem vecākiem, bet pēc tam vēstules vairs nepiepina. To pilnīgi pareizi mes izskaidrojam ar tiem Padomju Krievijā notiekošajiem procesiem, par kuriem šajā gadā mēs varējam izlasīt Latvijas avīzes. Tikai pēc kara, kad pie mums ciemos atbrauca tēvoča meita, mana māsiņa Anna, uzzinājām, ka tēvs 1937. gada vasaras nogalē arestēts, mocīts Petrozavodskas cietumā, nošauts.

Sākot ar jūliju, bet jo sevišķi pēc padomju varas pasludināšanas, Latvijā aizvien vairāk nonāk ārējā un iekšējā izolācijā. Tas nozīmē pakāpenisku suverēnitātes zaudēšanu un nokļūšanu staļiniskās padomjzemes orbitā. «Cīņa» 2. jūlijā ievadrakstā jau ziņo par Latvijas tautsaimniecības gaidāmo iesaistīšanos PSRS tautsaimniecībā un arī kopīgajā «socialistiskās valsts veidošanā». Ar katru nākamo dienu aizvien biežāk presē parādās ziņojumi ar virsrakstu «Ikvīdēts, «aizliegts».

Ar virsrakstu «Ākstsānas pie Brīvības pieminekļa» 1. jūlija «Cīņa» publicē materiālu, kurā teikts: «Vakar isi pēc sardzes maiņas, kamer skatītāji nebija izklīduši, divas balti ģērbusās dāmiņas atkal nolika pieminekļa pakācē, ziedus un pēc tam pašas sakūpa uz ceļiem, galvas nokarušas, rokas sakrustojušas, tadā veidā demonstrējot savas sēras par vecā režīma likvidāciju. Laiks izbeigti šis «puķu demonstrācijas», slāistu ākstsānos».

Jūlija beigās «Cīņa» regulāri ziņo par gandrīz visu agrāk pasta-vošo biedrību likvidēšanu. «Padomju Latvija» (10. aug.) ziņo, ka visi agrākie daudzie žurnāli un avīzes tiek likvidēti un to vietā drīkst izdot tikai 30 oficiālus centrālās provinces izdevumus. Tajā pašā numurā pavēstīts, ka tiek slegtas 16 Latvijas sūtniecības ārzemes, 4 ģeneralkonsulāti, 6 konsulāti, 94 gada vicekonsulāti un citi diplomātiskie iestādījumi. Visu to vietā tiek iedibināta Padomju Latvijas pārstāvēniecība Maskavā, kuras funkcijas, kā zināms, bija un ir formālas un niecīgas.

Ventspils avīze augustā visus aicina mācīties Staļina konstitūciju un ziņo par Ventspils veco ielu pārvešanu jaunus, «laikmetīgos» vārdos (Ganību iela — par Sarkanā lidotāju ielu, Vienības gatve — par Sarkanarmijas gatvi utt.). Odozo informācija ventspīlniekiem 10. jūlijā: «Ceturtdienas vakarā Sarkanā Armija sagādāja ventspīlniekiem patikamu pārsteigumu. Uz ekrāna parādījās slavenā padomju filma — «Manerheima līnija». Tā suģestē ar savu vienkaršību, neuzbāzīgo varonības cildinājumu, dziintenes mīlestības parādīšanu ne vien vārdos, bet darbos. Sarkanās Armijas varenību, tās sirsnīgo sadraudzību ar tautas māsām (agresīvas upurim somiem? — P. Z.) un paraleli tam ar reti spilgti un vieta izvēlētiem cīņu skatiem un kritušo, sakropļoto atļētiem — vislabāko pretkara propagandu (!? — P. Z.). Nekad un nevienu savienū, nevienu piliti uz imperialistiskā kara altāra! Un tas viss pēc agresīvā, netaisnīgā kara ar mazo Somiju!

Augustā tiek ziņots par vienpadsmit kultūras universitāšu, tāf skaitā slavenās Mūrmuižas tautas augstskolas, kurā tik daudz enerģijas tika ielikusi Zenta Mauriņa, likvidēšanu. Jaunās kārtības ieviešim nav vajadzīga ne latviskā, ne eiropēiskā kultūra. Būtībā kultūrā notiek atgriešanās pie divdesmito gadu beigās un trīsdesmito gadu sākumā izdoto žurnālu «Kreisiā fronte» un «Tribine» līnijās. Vēl pirms Lunačarska — Zdanova socrealisma manifestēšanas PSRS Latvijā kreisie sektanti tiecās ieviest kultūra staļinisko vulgāro socioloģismu. Vini kritize A. Skuiņas, A. Čaka, Raina, V. Lača, T. Zalkalna, R. Sutas, N. Strunkes, Latvijas Mākslas akadēmijas pedagogu un studentu u. c. darbus, uzbrūk A. Uditim, A. Kurcijam un citiem sociāldemokrātiem simpātīzeiociem rakstniekiem, nosaucot viņus par «socialīstisku literatēmu», aicina cīnīties «par lielniecisku partijiskumu», resp. — staļinismu literatūra un mākslā. Par to liecina vairāku rakstu nosaukumi un aicinājumi — «Rāzot lielniecisku literatūru», «Surv literatūras Magnitostroju» un tamlīdzīgi. Visas šis staļiniski sektantiskas kustības priekšgalā bija L. Latēns, kas pēc emigrācijas Padomju Savienībā arī krita par upuri savam elkam — staļinismam. (Nobeigums sekos.)

Vārds mūsu lasītājiem

Vai toreiz tā bija?

Pārbūve ir asu un dažkārt traģisku pretrunu laiks. Bet ne jau visiem izdevies pilnībā saņemt un aptvert tās lielo nozīmi. Dzīvojot saskaņā ar vecajām, gadu desmitiem pildītajām pavēlēm, mēs padomju iekārtu aizlaistu postā.

Pārmaiņu nepieciešamību saprata biedrs M. Gorbačovs. To saprata arī daudzi citi mūsu zemes gaišie prāti un ķērās pie pārbūves ideju īstenošanas. Bet pārbūve ir grūts un sarežģīts process.

Pārbūvei pretojas tie, kuri gadu desmitiem atradās sabiedrības vadībā un skāļi jo skāļi skandēja lozungus «Visu cilvēka labklājībai, visu cilvēkam!». Kā tas bija patiesība, to redzam tagad, kad sociālistiskajā sabiedrībā 45 gadus pēc kara mums pastāv kartīšu sistēma un visādas vizītkartes. Bijusi kārtība, kura jau stagnācijas gados bija pasludinājusi, ka sociālisms pamatos uzcelts, nespēj apgādāt sabiedrību ar tai nepieciešamajām «recēm». Vārbūt tikai atsevišķas ilveku kategorijas normāli saņemt visu nepieciešamo: cukuru, ziepes, velas pulveri utt. Ir jātiek ārā no šīs krīzes, un to var veikt tikai pārbūve.

Sajā kontekstā man nav saprotamas I. Ivanova izteiktās domas rakstā «Spriedīsim objektīvi», kas publicēts laikraksta «Lenina Karogs» 29. jūlijā numurā. Es nezīnu, kā bija Babru pagastā, kur dzīvoja I. Ivanovs, bet tajā pagastā, kur dzīvoju un mācījos es, nekā tamlīdzīga nebija. Klasē, kurā es mācījos pamatskolā, apmēram puse skolēnu bija latvieši un puse krievu tautības. Visi mēs dzīvojam draudzīgi, brīvi sarunājamies latviešu valodā, tāpat — arī krievu valodā. Nekādi tulki mums nebija vajadzīgi, ne kas cits. Arī aizlieguma sarunāties krievu valodā nebija.

Ticības izvēle tāpat bija brīva — kādā ticībā gribēji kalpot Dievam, tadā ticībā arī varēji kalpot. Savas ticības lūgšanas, kā raksta I. Ivanovs, citas ticības pārstāvjiem neļika uzspiestas. Vārbūt pagastā, kur dzīvoja Ivanovs, bija citādi?

Tas, ka gandrīz visi latviešu tautības vīri, sākoties vācu okupācijai, aizgāja dienēt vācu policijai, šucmaņos vai SS legionā, arī ir nepatiesība. Vārbūt tas tā bija tikai pagastā, kur dzīvoja I. Ivanovs? Ka vācu okupācijas varas dienestā aizgāja nedaudzi latvieši, liecina tas, ka 1944. gadā ļoti daudzi latvieši dienēja Padomju Armijās 43. un 308. latviešu strēlnieku divīzijās, un kritušo latviešu strēlnieku vārdi tagad lasāmi daudzās Lielā Tēvijas kara pieminekļos. Arī Afganistānā latviešu puīši godam izpildīja savu karavīra pienākumu. Tāpēc I. Ivanova izteiciens «Vīri — latvieši iestājās vai nu šucmaņos un policistos, vai — SS, neitrāla bija pavisam niecīga daļa» ir apvainojums latviešu tautai un nevis veicina pārbūvi mūsu valstī, bet gan tobremzē. (Starp citu, vācu okupācijas dienestā bija iestājušies arī krievu tautības cilvēki.) To partijas biedram ar divdesmit piecu gadu stāžu nu gan vajadzētu saprast.

Arī ar to vecumu, kā izriet no paša Ivanova raksta, proti — ka viņam «pēc dažiem gadiem būs astoņdesmit», kaut kas nesana, kā vajadzētu. Ja jau viņam 1940. gada jūnijā, kā pats raksta, «bija 18 gadi», tad tagad viņam nav vēl pat septiņdesmit. Un vēl šajā sarakarbā man nav saprotams, kāpēc I. Ivanovs ir tikai darba veterāns, bet nav kara veterāns.

Es, protams, nepretendēju, lai manis teikto attiecinātu uz visiem Latvijas pagastiem. Izteicu tikai savus vārdus tajā pagastā, kurā I. Ivanova aprakstīto notikumu laikā dzīvoju.

A. LOGINS,
kara un darba veterāns (Preiļos)

Domas, viedokļi, vērtējumi

KATRU GADU augusta es došos uz kapsētu pie brāļa kapa. Kā vienmēr, te valda klusums, šalc priedes, sargājot mirušo un kritušo mieru. Un katru reizi es atceros 1944. gada augustu. Pagājuši 45 gadi, kopš tās dienas, kad tu, brāli Arhip, iestājies Sarkanajā Armijā, lai atbrīvotu dzimto Latviju no fašisma. No frontes tu atsūtīji tikai divas vēstules. Savu vārdu tu turēji — fašistus uzvarēji. 1944. gada 22. septembrī tev nāvīgi ievainoja, bet 23. septembrī tu no ievainojuma nomira. Tu nevari iedomāties, par kādām bedām tava nāve kļuva mums visiem. Likās: debesis satumsušas uz mūžīgiem laikiem. Mēs zinājām, ka karā cilvēki iet bojā, taču sarasāt ar domu, ka tevis vairs nav, mēs nespējām.

Es nezīnāju, kā toreiz atvieglot mātes ciešanas. Nolēmu, ka man tev jāsamēkle, ka tev jābūt apbedītam mūsu kapsētā.

Kopā ar tēvu 1944. gadā es apsekoju burtiski katru viensētu vairākos Vidzemes pagastos, kamēr tev atradu. Mēs pabijām arī tavas pēdējās kaujas vietā. Un arī tagad es redzu: piekalnē pie ceļa latviešu zemnieka viensēta. Es redzu tev, es redzu, kā tu kopā ar citiem sarkanarmiešiem tuvojies šai viensētai no austrumu puses. Apkārt viss klusu, liekas — nav neviens dzīvas dvēseles. Tu nezīnāji, ka šis klusums ir mānīgs, nepamanījis, ka netālu no dzīvojamās mājas aiz krūmājiem ir nomaskēta tranšeja, un tajā — fašisti un viņu līdzskreļēji. Ienaidnieka blīva uguns tev un tavus pulka biedrus piespieda pie zemes. Ko darīt? Zinot, ka kādam jāpieceļas pirmajam, tu pieceļies, un Vidzemes latviešu zemnieku zemē fašisti izdzirda draudīgos krievu vārdus: «За Родину!». Kauja bija īsa. Fašisti un viņu līdzskreļēji tika iznīcināti.

Tu atbrīvoji latviešu zemnieka viensētu, taču šajā atbrīvošanā tiki nāvējoši ievainots. Zem zarainas liepas tu gulēji uz kareivja šinela. Kopā ar taviem biedriem pie tevis bija arī zemnieka ģimene. Es nezīnu, vai tu nojauti, ka dzīvot tev palikušas dažas stundas.

Tu, droši vien, domāji par dzīvi, atcerējies māti, tēvu, mani, dzimtās mājas, dzimto Latgales sādzu. Tev, krievam, par atbrīvošanu pateicās latviešu zemnieka ģimene. Tu apzināti devies karā ar fašistiem, lai aizsargātu tēvu, māti, mani, savus sādžiniekus. Aizsargātu savu vectēvu un vecvectēvu piemiņu, kuru mirstīgās atliekas atdusas te, krievu kapsētā Latgalē. Taču, aizstāvēt mūs, tu atbrīvoji no fašistiem savus brāļus latviešus.

Pie brāļa kapa

Par dārgu cenu gūta uzvara. Cīņā pret fašistiem krita tavš bērnis draugs Dima, krita tavi sādžinieki Ustims Saveljevičs, Ivans Anufrijevs, tavi skolas biedri Gavriils, Nikita, Firss. Kad tev meklēju, redzēju Vidzemē kritušo apbedījumus ar uzrakstiem «Aleksejevs», «Akentjevs», «Ivanovs» un citiem. Vidzemes latviešu zeme slācīta ar brāļu krievu — latgaliešu asinīm.

Tēvs un es redzējām to latviešu zemnieka zemi, kuru tu slācīji ar savām asinīm.

Negribējās ticēt, ka kapā mēs redzam tev. Tikai vēlāk, kļuvis tēvs, es sapratu, ko pārdzīvoja māte un tēvs. Tajās dažās minūtes mūsu četrdesmit gadus vecais tēvs acu priekšā pārvērtās vecā cilvēkā. Un mūsu asaras redzēja tev atbrīvotā latviešu zemnieka ģimene — tāda paša darba darītāja, kā mūsu sādžas zemnieki. Un arī uzvārds šim zemniekam bija īsti zemniecisks, liekas (precīzi neatceros) — Auziņš.

Klausoties vecā viensētnieka stāstījumu par kauju, kopā ar mums raudāja arī viņa ģimenes locekļi. Es līdz šim brīdim atceros

vārdus, kurus toreiz teica šīs smaga darba un kara izmocītais cilvēks: «Krievu brāli no Latgales! Kopā ar tevi mēs apraudām tava dēla nāvi. Viņš šurp atnāca kopā ar labākajiem latviešu tautas dēliem un par mūsu brīvību atdeva visdārgāko — savu jauno dzīvību. Mēs, Vidzemes latvieši, to nekad neaizmirsīsim. Piemiņa par kritušo būs svēta un mūžīga.»

45 gadus daudz kas izmainījies. Bērni, kuri dzimuši pēc kara, kļūst par vectēviem. Tava uzvara izdēlotā dzīvība deva iespēju Latvijas iedzīvotājiem nepazīt, kas ir karš. Vīrs Latgales, Vidzemes — mierīgas debesis. Kopā strādā latviešu un krievu zemnieki. Kopīgi risina uzdevumus, kopīgās problēmas. Taču viens otrs sāk aizmirst pagātni. Arvien biežāk nākas dzirdēt dažādus «atklājumus». Sarkanā Armija, kuras kareivis tu bijī, esot nevis atbrīvotāja, bet gan okupantu armija. Ar dubliem tiek apliekti 1940. gada jūnija demonstrāciju dalībnieki, kurus mēs ar tevi redzējām. Ne visiem patīk latviešu un krievu draudzība, kura saistīta ar cīņā pret fašistiem izlietajām asinīm. Izkroplojot pagātni, tiek mēģināts pierādīt, ka man, maniem sādžiniekiem krieviem — Latvijas pamatiedzīvotājiem Latvija nevar būt par Dzimteni, ka krievi ir okupanti.

Dusi mierīgs, brāli! Es viņiem neticu. Es ticu latviešu tautai. Es ticu tam Vidzemes latviešu zemniekam, par kura ģimenes atbrīvošanu tu atdevi savu dzīvību. Latviešu un krievu tautu labākie dēli arī šodien ir kopā. Viņi kopīgi cīnās par Brīvību, Brālību, Vienlīdzību. Un šajā cēlajā cīņā vārdi: «Par Dzimteni!», kuri izskanēja 1944. gada septembrī, arī šodien dzirdami Vidzemē, Zemgalē, Kurzemē. Siem vārdiem nav šķēršļu. Tie skan pilsētās un ciemos, tie iztraucē klusumu birokrātu ērtajos kabinetos. Šie vārdi kā mūžīgs aicinājums skan pāri dzimtajai Latgalē, pāri mūsu Latvijai. Un šis aicinājums ir mūžīgs, jo tas ir katra godīga latvieša un krieva sirdi.

F. ŅIKIFOROVŠ (Preiļos)

Laiks domāt par vēlēšanām

Deklarācija par Latvijas valsts suverenitāti ir pasludināta. Tie bija svētki.

Bet patlaban tuvojās atbildīgs notikums — reālas vietējās tautvaldības vēlēšanas. Ļoti gribētos, lai tās notiktu demokrātiskā garā. Visiem rajona iedzīvotājiem jāizprot šo vēlēšanu nozīmīgumu, un jau ar vēlēšanu komisiju izveidi

nedrīkst šai lietai pieiet formāli.

Par pārstāvjiem rajona vēlēšanu komisijā būtu jāklūst darba kolektīvu izvēlētie cilvēki. Ar ieinteresētību sekosim šīs rajona vēlēšanu komisijas izveidošanai no progresīviem, demokrātiskiem domājošiem cilvēkiem. Prasīsim atklāti, ar preses starpniecību informēt mūs par to, kuriem kolektīviem un kā

tiek dota iespēja izvirzīt kandidātūras šai vēlēšanu komisijai.

Domāsim arī par mūsu pilsētu, ciemu un rajona deputātu kandidatūram. Piedalīsimies dažādu veidu aptaujās, lai pēc iespējas izvēlētos godīgākos un progresīvākos cilvēkus.

A. GIBELE (Preiļos)

Pasargāsim bērņus

Nav ne jausmas, cik kara lidmašīnu ir Latvijā, taču Līvānos kāds noteikti vēlas pārvērst par to poligonu. Lidmašīnas lido dienās, lido nakts, skāļi rēkdamas un kaukdamas...

Mēs, pieaugušie, pie tā esam pieraduši (kā esam pieraduši pie saindētiem ūdeņiem), tāpēc nejutāmies īpaši traucēti, kaut arī ne visi. Ir taču gan veci, gan slimi cilvēki... Kaut kas ir šo lidmašīnu trasi iezīmējis virs pašas pilsētas, bet vārbūt lidotāji demonstrē savu «drosmi», neskatoties ne uz ko. Taču lidmašīnas kauc, un no šīs rēkoņas pamostas bērni un skrien pie vecākiem meklēt patvērumu. Kam vajadzīga šī nervozitāte un asaras? Nenemos spriest, cik vajadzīgi šādi lidojumi, taču padomāsim arī par nākamās paaudzes veselību. Vai tiešām mierīgām pilsētām jāklūst par šo «reģeju» trasēm?

Vārbūt iespējams šos lidojumus pārtraukt? Turklāt organizācija, kura šos lidmašīnu maršrutus nosaka, varētu avīzē sniegt atbildi par šī jautājuma atrisināšanu.

A. USĀNS (Līvānos)

Laikraksta „Leņina Karogs“ redakcijai

Izlasījis laikraksta «Leņina Karogs» 82. numurā «LTF Līvānu aktualitātes», paliku nesaprasnā par tiem rajona padomes deputātiem, kuri esot iesūtījuši LTF nodaļu iesniegumu attiecībā uz informatīvās lappuses veidošanu laikrakstā, nav balsojuši ne pret, ne par šo priekšlikumu, ne arī atturējušies. Domāju, ka tā vairs nav normāla paradība. Vai šādiem deputātiem, kuriem nav savas domāšanas, var uzticēt deputāta pienākumu pildīšanu turpmāk, jo aizstāvēt savu vēlētajū interesi diez vai viņiem kādreiz pietiks drosmes.

Mēs, balsodami par viņiem, cerējām uz viņu godaprātu un principialitāti, bet, kā redzams, esam vilušies. Iespējams, ka šie 20 cieņmījamie deputāti šajā atklātuma laikā ir kautrejusies izteikti savu viedokli ar rokas pacelšanu, jo tas nesaskanētu ar oficiālo.

Es uzskatu, ka rajona laikraksta LTF informācijai lappusei ir jābūt. Mēs taču pašreiz runājam un rakstām par atklātumu visos jime-

nos, un nebūtu prātīgi organizācijai, kuras mērķis ir republikas ekonomiskā un politiskā suverenitāte un kuras rīcības programmu vairāk vai mazāk atbalsta sabiedrības locekļu vairākums, liegt tiesības izteikties rajona laikrakstā. Tad nu iznāk, ka domu pluralisms ir tukša skaņa un vairāk nekās.

Un vēl. Izlemjot sesijā būtiskus un aktuālus jautājumus atklātā balsošanā, būtu nepieciešams obligāti publicēt deputātu sarakstu, kā kurš balsojis, lai vēlētajū par viņu darbību varētu dot savu vērtējumu. Jo nav taču noslēpums, ka daži tautas sūtņi vitāli svarīgu jautājumu izlemšanā pauž tikai savus personiskos uzskatus un par savu rīcību atskaitīties vēlētajū nemaz nedomā.

Tā būtu vieta arī pārdomām, gatavojoties deputātu vēlēšanām rudenī.

P. STAFECKIS,
darba veterāns (Preiļos)

Jevģenijs KOKORS

1989. gada 20. augustā pēkšņi miris PSKP biedrs kopš 1958. gada, Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks, plānu komisijas priekšsēdētājs Jevģenijs Kornelija d. Kokors.

Jevģenijs Kokors dzimis 1931. gada 19. jūlijā Balvos zemnieka ģimenē. 1948. gadā ar komjaunatnes Balvu apriņķa komitejas lēmumu viņu nosūtīja darbā Valsts drošības ministrijas orgānos, kur viņš strādāja līdz iesaukšanai Padomju Armijās rindās 1951. gadā.

Kopš 1959. gada Jevģenijs Kokora darba un mūža gaitas bija saistītas ar Preiļu rajonu.

No 1959. līdz 1966. gadam Jevģenijs Kokors strādāja par Aglonas 8. lauku profesionāli tehniskās skolas direktora vietnieku un direktoru. 1966. gadā viņš iestājās mācīties Viļņas Augstākajā partijas skolā. Pēc tās pabeigšanas no 1970. gada līdz savai mūža pēdējām dienām viņš vadīja plānu komisiju, bija Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks.

Jevģenijs Kokors aktīvi piedalījās rajona sabiedriskajā dzīvē. Viņš tika ievēlēts par Latvijas Komunistiskās partijas Preiļu rajona komitejas locekli, daudzus gadus bija rajona Tautas deputātu padomes deputāts, aktīvs tās izpildkomitejas loceklis.

Jevģenijs Kokora darba gaitas, Dzimtene novērtējusi ar vairākiem apbalvojumiem. Viņš apbalvots ar Tēvijas kara otrās pakāpes ordeni, ar medaļu «Par pašreizējo darbu». Atzīmējot V. I. Leņina 100. dzimšanas dienu, ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija un rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas Goda rakstiem.

No dzīves šķīries komunist, kurš ziedojis savus spēkus un veselību Preiļu rajona atīstībai.

Piemiņu par Jevģeniju Kornelija d. Kokoru mūžam saglabāsim savās sirdīs.

LATVIJAS KP PREIĻU RAJONA KOMITEJA
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES IZPILDKOMITEJA

Sirdarjas palienes izpēte

CIMKENTA. Apgabala arodbiedrību padomes un PSRS Miera fonda apgabala nodaļas organizēta ekspedīcija devusies braucienā pa Sirdarjas palieni. Kādreiz dziļā upe tagad kļuvusi sekla, un tās notecē Arāla jūrā krasi samazinājusies. Upes ūdens piesārņots ar rūpniecības atkritumiem, mēslojumu, pesticīdiem. Ekspedīcijas sastāvā ir zinātnieki, žurnālisti, ūdens un zemes izmantošanas speciālisti un Cimkentas augstskolu studenti. Viņi sastādīs ekoloģisko karti un izstrādās ieteikumus attīrīšanas un aizsargbūvju celtniecībai Sirdarjas krastos.

TASS

Būsim vienoti!

Baltijas tautu sēru stundā ne visi varēs sadoties rokās, veidojot cauri igaunijai, Latvijai un Lietuvai dzīvu ķēdi — Baltijas ceļu. Stundā, kad mūsu karogus plīvos sēru lentas, kad dunēs visi Baltijas baznīcu zvani, visus, kas palikuši mājās, aicinām vēleiz apmeklēt mūsu svētās vietas. Lai ziedi gulst

pie Mātes Latgales pieminekļa Preiļu baznīcas dārzā, pie bijušā, bet vēl neesošā pieminekļa Livānu atbrīvotājiem! Lai mūsu sirdis pukst cerībā, ka taisnība uzvarēs! Būsim vienoti Latvijai!

LTF PREILU UN LIVĀNU NODALU VALDES

CIENTIJAMIE ĻASITĀJI!

● Ja jūs vēlaties lasīt mūsu laikrakstu arī 1990. gadā, nenokavējiet to laikus pasūtīt! Parakstīties uz mūsu laikrakstu 1990. gadam jūs varat tikai līdz 1. oktobrim. Parakstīšanos pieņem visās sakaru nodaļās un sabiedriskie preses izplatītāji.

Redaktors P. PIZELIS

Paziņojumi Līdzjūtības

PREILU KOOPERĀTĪVA ARODVIDUSSKOLA

līdz piedāvāt gultas vietas audzēkņiem — meitenēm Apmaksa — 15 rubli mēnesī.
Izziņas pa telefoniem: 21764, 21745.

MAINĀ 1,5 istabu dzīvokli Livānos pret lielākas platības dzīvokli. Interesēties: Livānos, Rīgas ielā 63 a, dz. 5. Lebedeva.

PĀRDOD VAZ-2103 labā tehniskā stāvoklī Jēkabpilī, Donavīnas ielā 23. P. Broks.

Si gada 24. augustā plkst. 10.00 rajona izpildkomitejas telpās notiks ZEMNIEKU SANĀKSME.

LIVĀNU SABIEDRISKĀS ĒDINĀŠANAS UZNĒMUMU APVIENĪBA pārdod lietotus krēslus un galdus.

VECBEBRU SOVHOZTEHNIKUMA GAĻAS PĀRSTRĀDES CEHS

no 21. augusta iepirks cūkgaļu — 3,50 rubli par vienu kilogramu. Gaļas piegādi saskaņot pa telefonu 64313, vakaros — 64531.

PREIĻU CENTRĀLAJAI RAJONA SLIMNĪCAI pastāvīgā darbā steidzami vajadzīgi: pavārs, palīgstrādnieks ēdināšanas blokā (alga — 90 rubļi).

Darbam PADOMJU SAIMNIECĪBĀ «AGLONA» steidzami vajadzīgas mehanizētās slaukšanas operatores.

Pieteikties kadru daļā Aglonā, J. Matisāna ielā 3. Tālrunis: 15450.

Darbam LIVĀNOS steidzami vajadzīgi: strādnieki sakaru līniju remontam, šoferis. Pieteikties Livānu sakaru iecirknī Rīgas ielā 108 a.

Vēl griežas strādāt. Dzīvot un būt. Bet pieeši naktis. Un saule jau zūd.

(M. Kempe)
Izsakām dziļu līdzjūtību JEVĢENIJA KOKORA piederīgajiem, gūdot viņu smiltājā. Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» kolektīvs

BARKAVAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

turpina uzņemt audzēkņus 1989./1990. mācību gadam šādās specialitātēs:

Ar apmācību laiku 3 gadi: plaša profila mehanizators, B un C kategorijas šoferis, dārzenkopības un augļkopības meistars ar mājturības novirzienu.

lauku celtniecības meistars B kategorijas šoferis, lauku nomnieks, rentnieks (iegūst arī mehanizatora un šofera tiesības).

Ar apmācību laiku 1 gads: apmetējs, krāsotājs. Ar apmācību laiku 6 mēneši:

B un C kategorijas šoferis, traktorists mašīnists.

Sekmīgie skolas audzēkņi saņem stipendiju (ja ir komandējums, tad papildus arī saimniecības stipendiju). Audzēkņiem 4 reizes dienā — bezmaksas ēdināšana, bezmaksas formas un darba apģērbs. Ir studentu tipa kopmītne. Skolā nodibināts moto klubs.

Skolā iestājoties, jāiesniedz šādi dokumenti:

iesniegums (veidlapu saņem skolā), izglītības dokuments (oriģināls), raksturojums, 3 fotokartītes (3x4 cm), izziņa par ģimenes stāvokli, dzimšanas apliecība vai noraksts, medicīniskā izziņa.

Ir ieteicams saimniecības vai organizācijas komandējums.

Skolas adrese: 229234, Madonas rajons, Barkava, Dzirnauvu ielā 1. Telefons: Barkava — 36501, 36555.

Līdz zemes malai aizgāju un jūru leju, Un gaidīju, ko vēl man liktēns liks. Bet redzeju, cik upju jūrā ieteceja, Un sapratu, ka mana mūža nepietiks. (P. Jurciņš)

Daļām būdu smagumu ar skolotāju Veru Kokori, no VIRA atvaļodoties.

Salas astongadīgās skolas kolektīvs

Jāņa SILICKA fotoetide

Mans deputāts

(74). I. Muzikants (55), Preiļu 1. vidusskolas skolotāja S. Bērziņa (51), J. Eglītis (27), patērētāju biedrību savienības priekšsēdētājs L. Sustovs (25), A. Višņevskis (LNNK) un J. Vaikulis no Preiļu siera rūpnīcas (katram — 22 balsis), E. Mukāns (20), L. Spūlis (19), A. Puzo (18).

Turpat pa desmit balsīm saņemusi rajona vietējie cilvēki: P. Barkovskis, žurnālists P. Pizelis, kultūras darbiniece V. Brice, J. Vucēns, kolhoza «Sarkanā ausma» priekšsēdētājs P. Vosorovs, skolotāji J. Anspoks, U. Bērziņš un J. Pizelis.

Bet tagad — anketēšanas rezultāti LIVĀNOS.

Par Latvijas PSR tautas deputātiem līvānieši ieteikuši izvirzīt O. Rubeni un E. Repši (pa 21 balsij), U. Siliņu (12), pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāju J. Znotiņu (10), A. Puzo (9), LNNK pārstāvi I. Geidānu, J. Gavaru un L. Sustovu (katram — pa 9 balsīm), Preiļu 21. PMK priekšnieku J. Romānu un Rīgas žurnālistu J. Rukšānu (katram — pa 7 balsīm). Vēl anketās minēti J. Dobelis (LNNK), biļetena «Sveļdienas Rīts» redaktore A. Prēdele, mācītājs J. Rubenis, Latvijas Valsts agrorūpniecības komitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks D. Ģēgers.

Par vietējo padomju deputātiem līvānieši ierosina izvirzīt U. Siliņu (24), J. Brenči no projektēšanas un mācītniecības trestā (22), izpildkomitejas priekšsēdētāju J. Znotiņu (18), A. Puzo (16), J. Eiduku no kolhoza «Jersika» (15), Livānu slimnīcas feldšeri V. Anspaku (13), tirdzniecības darbinieci S. Vilcāni (12). Anketās minēti arī L. Sustovs, G. Udrovskis — Livānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas partijas pirmorganizācijas sekretārs, I. Sņikers — Livānu stikla fabrikas partijas pirmorganizācijas sekretārs, M. Kudrjavcevs un A. Jeļisejevs (Livāni).

Bet nu mūsu lauku iedzīvotāju viedoklis. Tiesa, anketās, ko saņēmām no Saunas, Galēnu, Silajānu, Rožupes, Rudzētu un Stabulnieku ciemiem, visi kandidāti minēti pa vienai reizei. Tātad izteiktu līderu nav. Bet citos ciemos tādas var saskatīt.

AGLONĀ tie ir: A. Puzo, J. Anspoks, J. Džeriņš, M. Čakule un L. Agloniete.

RIEBĪNOS — A. Puzo, A. Maslobejevs, A. Višņevskis, D. Liepiņš, I. Muzikants, J. Streičs, E. Mukāns, PREIĻU CIEMA — J. Streičs, A.

Puzo, S. Jokste, E. Repše, V. Krūmiņš, P. Barkovskis, I. Muzikants, JERSIKĀ — J. Dobelis, E. Repše, G. Udrovskis, J. Eiduks, I. Sņikers, PEĻĒCOS — J. Streičs, D. Ģēgers, J. Gavaris, J. Pizelis, A. Budže, S. Jokste.

UPMALĀ — J. Gavaris, E. Mukāns, A. Puzo.

UPENIEKOS — A. Puzo, Z. Strode, E. Kudriņš, J. Vucēns.

ROZKALNOS — A. Puzo, J. Gavaris, L. Butlere.

RUSONĀ — J. Streičs, A. Puzo, I. Muzikants, J. Anspoks.

TURKOS — U. Siliņš, J. Eiduks.

VĀRKAVĀ — I. Muzikants, A. Puzo, S. Bērziņa, S. Jokste.

Droši vien ievērojāt, ka šajā sarakstā parādās izteikti līderi un ir uzvārdi, kuri minēti vienu reizi. Taču mani, kārtējot anketas, visvairāk iepriecināja tās, kurās minēti arī vietējo organizāciju, saimniecību vadītāji un speciālisti, cilvēki, kurus, varbūt, līdz šim neesam pamanījuši rajona dzīves virzītāju vidū, bet kuriem viņu kolēģi, kaimiņi uzticas.

Vēl jāpiebilst, ka daudzās anketās ierakstīti reliģisko darbinieku — dekānu P. Onckula un A. Budžes vārdi.

Domāju, zīmīgi arī tas, ka no pašreizējiem rajona varasvirsiem aptaujā piedalījušos iedzīvotāju skatījumā tikai J. Znotiņš — Livānu pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētājs, un J. Vucēns — rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs, var pretendēt uz deputāta godu. Anketās tikpat kā nav minēti pašreizējo Latvijas PSR Augstākās Padomes deputātu uzvārdi.

Un vēl. Lai dažam lasītājam nerastos šaubas par anketēšanas rezultātu ticamību, godīgi pateikšu, ka nekādas manipulācijas nav veiktas. Gluži otrādi. Piemēram, saņemām 41 anketu (pavairotu caur kopējamo papīru) ar pilnīgi identiskiem ierakstiem abās ailītēs, kas izdarīti divos rokkrastos. Katrs no minētajiem kandidātiem saņēma tikai divas, bet nevis 41 balsi. Uzskatījām, ka tā būs godīgāk.

Tuvojas laiks, kad Latvijas politiskajā dzīvē galveno vietu atkal ieņems un visu prātus nodarbinās vēlēšanas. Mēs nedomājam, ka mūsu izdarītā anketēšana saliek visus punktus uz i, un tā, kā mīneju, absolutizējama. Tomēr mes ceram, ka anketēšana nebija lieka un nevajadzīga, ka tās rezultāti kaut nedaudz palīdzēs mūsu rajona iedzīvotājiem izvēlēties brīdi. Anketas apkopēja S. JOKSTE

Paldies par atsaucību — par aizpildītajām anketām. Paldies tiem 379 mūsu rajona iedzīvotājiem, kuri piedalījās LTF Preiļu un Livānu nodaļu rīkotajā anketēšanā «Mans deputāts».

Tātad, saņemto anketu skaits — 337. Anketēšanā piedalījušies 379 cilvēki (proti — tika ņemtas vērā piebildes, ka iespējamo deputātu kandidatūru apspriešanās piedalījušies visi pieaugušie ģimenes locekļi, norādot to skaitu un vecumu).

Lielākais anketu daudzums saņemts no Preiļiem (183) un Livāniem (78). Starp lauku ļaudīm aktīvākie bija Riebiņu, Aglonas un Preiļu ciema iedzīvotāji. Nevienai anketu nesāpēmām no Rauniešu un Aizkalnes pusēs ļaudīm.

Protams, minētie skaitļi nenozīmē, ka tie absolutizējami. Taču tie dod ieskatu, kuriem cilvēkiem, izvirzot deputātu kandidātus, Preiļos, Livānos un atsevišķos lauku ciemos iedzīvotāji var sniegt savu atbalstu.

Kādi tad iespējamie Latvijas PSR tautas deputātu kandidāti nosaukti anketās?

PREIĻOS (iekavās norādīts saņemto balsu skaits) — A. Puzo, Aglonas internātskolas direktors (125), I. Muzikants, 24. ceļu remontu un būvniecības pārvaldes priekšnieks (84), J. Gavaris, Latvijas televīzijas žurnālists (64), J. Streičs, kinorežisors (41), O. Rubenis, Latvijas televīzijas žurnālists (27), E. Mukāns, Preiļu 1. vidusskolas skolotājs (18), E. Repše, Latvijas Nacionālās neatkarības kustības pārstāvis (16), J. Eglītis, Preiļu 1. vidusskolas direktors (10), P. Barkovskis, Leņina kolhoza priekšsēdētājs (9), L. Spūlis, Rudzātu padomju saimniecības direktors (7).

Pa vienai vai divām balsīm saņemusi: Latvijas KP Centrālās Komitejas sekretārs I. Kežbers, dziejnieks I. Ziedonis, Latvijas televīzijas žurnālists J. Sipkevičs, kā arī mūsu vietējie ļaudis — rajona tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs J. Vucēns, Livānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas direktors A. Sedvalds un šī uzņēmuma inženieris U. Siliņš.

Par vietējo padomju deputātiem Preiļos ieteikti: žurnāliste S. Jokste

● REDAKCIJAS TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, sporta, skolu un jaunatnes dzīves nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, foto korespondents — 22203, korektori, grāmatvedība, axtīnes par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās, iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Zvaigzne» (Rīgā, M. Gorkija ielā 105), Viena nos. Iespiedloksne. Ofsetiespiedums. «Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metlens 14 303 eksemplāri (latviešu valodā — 10 057 eks., krievu valodā — 4 246 eks.). Indeksas 68169. Pas. 1066.

LENNĀ KAROGS

● MŪSU ADRESE: 226250 Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.